



www.armorproject.eu

Ръководство за обучители

Експериментална лаборатория „Пропорционален отговор“

**Спомага за предотвратяване на
радикализацията чрез
ефективното прилагане на
пропорционален отговор при
провокации и латентни
конфликти**

Май 2021 г.

Съдържанието на настоящото ръководство е отговорност единствено на авторите и по никакъв начин не може да се приеме, че отразява възгледите на Европейската комисия.



Този проект е финансиран от Фонд „Вътрешна сигурност“ — Полиция, на Европейския съюз, съгласно Споразумение за безвъзмездна помощ № 823683.

Съдържание

Резюме	3
Пропорционален отговор	4
Защо да преподаваме темата за пропорционалния отговор на държавата?	4
Обосновка	4
Ключови компетенции	6
Методология	6
Сценарий на експерименталната лаборатория	9
Тема	9
Основни въпроси, на които ще се даде отговор	9
Основни понятия, които ще бъдат разгледани	10
Основни познания	10
Упражнения	10
Допълнителни източници	38
Логистика	39



Упражнения

#1 Мозъчна атака – свободни асоциации	11
#2 Определение (инструкция)	12
#3 Базово разбиране за пропорционален отговор. Изтезание	14
#4 Базово разбиране за пропорционален отговор. Задържане под стража в досъдебно производство	16
#5 Базово разбиране за пропорционален отговор. Свобода на религията	19
#6 Базово разбиране за пропорционален отговор. Задължително образование	20
#7 Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Използване на въоръжените сили	22
#8 Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Вътрешна организация на полицията	24
#9 Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Използване на смъртоносна сила	26
#10 Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Депортиране	28
#11 Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Полицейска техника и въоръжение	30
#12 Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Демонстрации и протести	32
#13 Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Разследвания под прикритие, устройване на засада	34
#14 Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Задържане на непълнолетни лица за лечение	36



Резюме

Въпреки необходимостта от незабавна реакция на държавата при сблъсък с явлението радикализация, произволно предприети или прекалено насилствени действия биха могли по-скоро да задълбочат допълнително проявлението на процеса, особено що се отнася до радикализация сред подрастващи и млади хора.

Няколко проучвания (Vorum, 2011 г.; Campelo и колектив, 2018 г.; Sloodman & Tille, 2006 г.) показват, че възприятието за несправедливост представлява един от най-силните фактори, задвижващи радикализацията. Предвид резултатите от тези проучвания, за предотвратяване на радикализацията е необходимо да се предоставят подробни насоки на практикуващите на първа линия специалисти във връзка с подходящите граници за действията на държавата.

Експериментална лаборатория „Пропорционален отговор“ представя четиринадесет сценарии, вдъхновени от реални случаи, при които държавата е предприела действия в борбата с радикализацията. Участниците се насърчават и от тях се очаква да обсъждат доколко тези действия са били пропорционални спрямо заплахата или не, като мотивират и защитят позицията си. Такъв тип упражнения не само задълбочават познанията на участниците относно релевантността и пропорционалността на държавната реакция, но и уменията им за критично четене и мислене, и способността им да говорят пред публика.



Пропорционален отговор

Защо да преподаваме темата за пропорционалния отговор на държавата?

Разработването и прилагането на пропорционален отговор на заплахи за сигурността на национално равнище може да се окаже ключово умение в инструментариума на политици и практикуващи специалисти, работещи по въпроси в областта на тероризма, насилствения екстремизъм и радикализацията. Анализ на наличните в литературата за последните две десетилетия казуси, показват, че твърде драстичната реакция на държавата е много вероятно да доведе до засилване на радикализацията. В същото време, твърде нерешителната и слаба реакция може да се окаже неефективна и да позволи по-нататъшна обществена поляризация и недоволство. Ето защо, изучаването как да се разработват и прилагат пропорционални мерки се превръща в необходима стъпка към ефективната борба с радикализацията – стъпка, която трябва да се насърчи и улесни.

Обосновка

Целта на това ръководство е да се представи учебен план и съдържание на експериментална лаборатория, посветена на идеята за пропорционална държавна реакция. Разработено е в помощ на практикуващи специалисти, работещите с уязвими към или в процес на радикализация подрастващи и млади хора. Фокусира се върху трансфер на теоретични и практически познания за това как държавата би могла и следва да отговори пропорционално на провокации и латентни конфликти.

Чрез Експерименталната лаборатория „Пропорционален отговор“, проект ARMOUR¹, в рамките на който е разработено настоящото ръководство, цели да запознае практикуващите специалисти с предизвикателствата, произтичащи от взаимодействието между служители на органите на реда и потенциално радикализираните граждани. Докато литературата потвърждава необходимостта от реакция на държавата в случаи на радикализация, особено когато е застрашен човешки живот, повечето проучвания подчертават също и факта, че агресивни действия от страна на служителите на реда и полицейското насилие представляват един от основните фактори, които провокират или засилват радикализацията. Доброто познаване на подходящите мерки и действия, които държавните институции биха могли да предприемат, е полезно за повишаване капацитета на практикуващите, на които е доверена борбата с радикализацията.

В продължение на няколко часа участниците в експерименталната лаборатория се поставят в позицията на адвокати, пледиращи пред Европейския съд по правата на човека. Разработените упражнения им предоставят възможност да съпреживеят реални ситуации и да представят възможни техни разрешения.

¹ <https://armourproject.eu/>

За разлика от служителите на реда, които са участвали в тези действия, или адвокатите, които са работили по тези дела, участниците в експерименталната лаборатория се възползват от предимството на осигурената контролирана среда. Това им позволява да вземат решенията си хладнокръвно и да отсъдят кои са най-добрите аргументи, подкрепящи тези решения. Въпреки че казусите са базирани на реални ситуации, те са адаптирани изцяло към аспектите на радикализацията за целите на експерименталната лаборатория.

Експерименталната лаборатория запознава практикуващите специалисти с проблеми, свързани с начина, по който държавата би могла да реагира, когато дадено лице извършва или е извършило престъпление и не е било задържано. Според литературата (Doosje, Loseman, Van Den Bos, 2013 г.), има много причини за радикализация; в същото време, проведени проучвания показват, че негативните взаимодействия със служители на реда (или в по-широк смисъл – представители на държавните органи като цяло), особено в по-ранна възраст, засилват риска от радикализация в голяма степен. Доброто познаване на допустимите граници на държавните действия от страна на практикуващите в областта на сигурността специалисти е от решаващо значение при разработването на интервенции, които следва да спрат процеса на радикализация.

Конкретната цел на лабораторията е практикуващите специалисти да получат по-задълбочено познание за аргументите, които могат да бъдат приведени „за“ или „против“ пропорционалността и релевантността на дадено действие. Това се постига като им се предложи ситуация, базирана на реални събития, но адаптирана към конкретната им професионална сфера на дейност, и им се дава възможност да обсъждат и развиват аргументи относно потенциалните разрешения на съответния казус.

Като се има предвид, че: всяка група се разделя на екипи, всеки екип трябва да докаже, че реакцията на държавата, във всяка от посочените ситуации, е била пропорционална/ непропорционална, а приложените аргументи допълнително се подлагат на кръстосан разпит от друг екип; необходимо е участниците да подхождат критично към въпросите и да оформят защитими интерпретации на възгледите си. Тези, които защитават твърдението, че реакцията на държавата е била пропорционална, трябва да докажат как предприетите действия отчитат алтернативни средства и мерки за ограничаване на вредата. По аналогичен начин, участниците, които защитават твърдението, че реакцията на държавата е била непропорционална, трябва да покажат, че е можело да се използват по-малко инвазивни средства и да се причинят по-малко щети, ако е била следвана различна линия на действие.

В допълнение, разработените упражнения развиват и уменията на участниците за разрешаване на проблеми, критично мислене и говорене пред публика. Чрез критичния анализ на ситуациите, изграждането на аргументи и извличането на съответните доказателства в подкрепа на една или друга гледна точка, участниците развиват и способността си да работят в екип.

Ключови компетенции

- **Умения за разрешаване на проблеми** – участниците в обучението и подрастващите и младите хора, с които впоследствие ще работят, ще усвоят как да правят разлика между пропорционален и непропорционален отговор на държавата
- **Критично четене и мислене** – участниците в обучението и подрастващите и младите хора, с които впоследствие ще работят, ще развият способността си да: подхождат адекватно към проблемите, които дадена ситуация поражда; да ги анализират; да възприемат определена гледна точка и да я отстояват
- **Умения за говорене пред публика** – чрез представянето на аргументация „за“ или „против“, участниците развиват уменията си да представят всяка своя позиция пред публика и да я отстояват при отправени критики

Методология

Експериментална лаборатория „Пропорционален отговор“ цели развиване на индивидуалния капацитет и овластяване на общностите за преодоляване на неблагоприятни и враждебни условия. Тя е насочена към борба с радикализацията и насилствения екстремизъм чрез повишаване устойчивостта към социална поляризация, посредством натрупване на познания за пропорционалността на отговора от страна на държавните институции, включително тези, работещи в областта на сигурността, спрямо провокации и латентни конфликти.

Експерименталната лаборатория развива знания и умения чрез **когнитивно-поведенческия модел и модела на учене чрез правене**. Основна цел е да се осигури на обучаващите се специалисти от първа линия познания за прилагане на принципа на пропорционалността в реалния живот, както и набор от аргументи, чрез които да могат да обяснят защо дадено действие от страна на държавата е било пропорционално или не. Лабораторията е предназначена да се използва като „сигурно пространство“, в което участниците могат да усвоят и експериментират с методи и мерки, които държавите-членки на Съвета на Европа са приложили в реакцията си към конкретни ситуации, и да проучват причините, поради които тези действия се считат за пропорционални или непропорционални.

Лабораторията позволява на участниците да развиват и прилагат уменията си за критично мислене, говорене пред публика и работа в екип. Те се поставят в ситуации, в които да се запознават с и да осмислят нова информация, да изграждат аргументи в подкрепа на предварително зададена позиция и да защитават тази позиция публично пред сформиранията за целта на обучението група. Освен това, използваните техники целят да предизвикат повече съпричастност и емпатия у участниците към ситуацията, с които се сблъскват уязвимите към радикализация подрастващи и млади хора, и пред които са изправени професионалистите, практикуващи в сферата на сигурността. В допълнение, експерименталната лаборатория има за цел да накара участниците да разберат как се е развил стандарта за пропорционалност посредством рационална му разработка в органите на съдебната власт.

В разработеното ръководство са предложени образователни техники, предназначени да обучат практикуващи специалисти и – впоследствие – подрастващите, с които работят, относно концепцията за пропорционалност и практическите ѝ приложения в реални сценарии. Това е постигнато чрез поредица от упражнения, с градираща степен на сложност, в хода на които участниците се поставят в ситуации, предназначени да ги стимулират да изградят все по-комплексни аргументи в подкрепа на дадена позиция.

Образователни техники	
Инструкция	
Демонстрация	
Ролева игра	X
Репетиция по предварително дефиниран сценарий	X
Обратна връзка	X
Подкрепление	
Разширена практика	
Модерирани дискусии	
Когнитивно моделиране чрез мислене на глас	
Свободни дискусии	X
Вътрешно самонаставление (вътрешен глас на обучаващия се)	

Експериментална лаборатория „Пропорционален отговор“ има следната структура:

1. Презентации и разяснения: Обучителят представя на участниците целите на проекта, предвидените по проекта дейности и основната цел на настоящата експериментална лаборатория. Уведомява ги, че участието им е доброволно и личните им данни няма да бъдат използвани за други цели, освен за съставяне на доклад от провеждането на лабораторията. В допълнение, участниците се информират за отделните етапи и видове упражнения, през които ще преминават по време на лабораторията (10 минути).
2. Въпроси и отговори: Участниците могат да задават въпроси относно протичането на експерименталната лаборатория (5 минути).



- 3.** Провеждане на групова сесия по метода на мозъчната атака: Групата обсъжда дефиниции за пропорционалност и формулира работно определение, приемливо за всички участници (10 минути).
- 4.** Групово разпределение: В съответствие с очертания план за работа, участниците се разпределят в отделни подгрупи. Броят на формираните подгрупи зависи от общия брой участници в лабораторията. В една подгрупа следва да попадат между 6 и 10 души. Във всяка подгрупа се оформят два отделни екипа, които се разделят в две обособени зони на едно работно помещение или в различни стаи (10 минути).
- 5.** Запознаване с фактите: Участниците прочитат съдържанието на всяко упражнение и се запознават с фактите по разглеждания казус, които след това ще трябва да обсъждат (10 минути).
- 6.** Формулиране на аргументите: Всеки екип защитава определена позиция защо дадена реакция е била или не е била пропорционална. След това, всеки екип изготвя списък с доказателства и аргументи (в подкрепа на позицията си), които по-късно ще представи пред цялата група (20 минути).
- 7.** Представяне на аргументите: Избира се един говорител, който докладва екипните резултати пред цялата група. Всеки екип представя своите аргументи пред събралите се участници от всички екипи и подгрупи. Участниците могат да използват флипчарт по време на презентацията и/или да потърсят съдействие от други членове на екипа си, ако смятат, че даден аргумент трябва да се доразвие (30 минути).
- 8.** Етапи 5-7 се повтарят за всяко от упражненията. В зависимост от организаторите на лабораторията и участниците, екипите могат да бъдат променяни за всяко следващо упражнение или да останат в един и същ формат по време на цялата експериментална лаборатория.

Сценарий на експерименталната лаборатория

Тема

Експериментална лаборатория „Пропорционален отговор“ запознава участниците с различни казуси. Предоставя им се възможност да обсъждат своите виждания и позиции какво представлява пропорционалната реакция на държавата. За всяка ситуация се инструктират да се запознаят със съответния сценарий и да отговорят на поставените към него въпроси.

Разработени са общо четиринадесет казуса (упражнения). Упражнения 3-6 са предназначени за практикуващи специалисти, които имат сравнително малко познания относно процеса на радикализация и реакциите на държавата в ситуации, свързани с радикализацията. Упражнения 7-10 са предназначени за практикуващи специалисти, които имат натрупани известни познания по тези теми. Упражнения 11-14 са разработени за участници, които имат задълбочени познания и по двата аспекта. Организаторите на лабораторията могат да определят броя на упражненията, според наличното време (като се има предвид, че всяко упражнение е с продължителност около един час), както и да подберат подходящите според нивото на трудност упражнения спрямо опита на участващите практикуващи специалисти.

Експерименталната лаборатория се състои от поредица от ролеви игри, в които участниците са поставени в позицията на адвокати, явяващи се пред Европейския съд по правата на човека. В началото на експерименталната лаборатория, учителят ги разделя на няколко подгрупи – всяка с максимален брой от 10 професионалисти. Впоследствие всяка от тези подгрупи се разделя на два отделни екипа. За всеки екип следва да се обособи самостоятелно работно пространство или да се отдели в друго помещение.

Всеки екип е натоварен със задача да защитава определена позиция по предварително разработена ситуация. Представените казуси се базират на реални дела, разгледани от Европейския съд по правата на човека по въпроси като правото на живот и пропорционалния отговор. Участниците изграждат аргументи, подкрепящи позицията, че дадено действие от страна на полицията е непропорционално или, точно обратното, че отговаря на принципите за пропорционалност.

Основни въпроси, на които ще се даде отговор

- Какво представлява пропорционалния отговор на държавата?
- Може ли държавата да задържа за неопределено време хора в досъдебно производство?
- Може ли държавата да упражнява физическо насилие и да използва изтезания, за да се сдобие с дадена информация?
- Може ли държавата да налага нерелигиозно образование на религиозни хора?



- Може ли държавата да използва специални части с военна подготовка за изпълнение на полицейски задължения?
- Може ли държавата да депортира дадено лице в страна, в която за него съществува риск от сериозно наказание?
- Могат ли родители да задържат непълнолетните си деца за неопределен срок?
- Каква отговорност носи държавата за процедурите по правоприлагане?

Основни понятия, които ще бъдат разгледани

Пропорционален отговор на държавата, изтезания, задържане в досъдебно производство, задължително обучение, използване на въоръжени сили, вътрешна организация на полицията, използване на смъртоносна сила, депортиране, полицейско оборудване и въоръжение, демонстрации, разследвания под прикритие/устройване на засада, задържане на малолетни и непълнолетни лица за лечение.

Основни познания

Експериментална лаборатория „Пропорционален отговор“ запознава практикуващите с концепцията за пропорционалност и нейното практическо приложение в конкретни ситуации. Реални казуси, с които са се сблъскали практикуващи от държавните институции, са адаптирани към контекста на радикализацията.

Експерименталната лаборатория има за цел да изгради у участниците по-добро разбиране на законосъобразните граници на държавната реакция чрез серия от упражнения. На практикуващите се осигурява сигурна среда, в която да могат спокойно да експериментират с реални ситуации, да изградят и подложат на тест аргументацията си.

Упражнения

- За разпознаване на проблема – например, (не)пропорционален отговор
- За откриване на проблема
- За идентифициране на тактиките, използвани за разрешаване на проблема
- За подобряване на използваните тактики: Какъв беше проблемът? Каква беше целта? Какви бяха ограниченията? Как беше разрешен проблема? Как можем да го разрешим по-добре?
- За предоставяне на алтернативни решения
- Последващ тест



1

Мозъчна атака – свободни асоциации

Упражнение №1	Разчупване на леда – Какво знаем за принципа на пропорционалност?
Цел	Добиване на предварителна представа за убежденията и познанията на участниците относно принципа на пропорционалността
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	10 минути
Необходими ресурси	Флипчарт, маркери и/или компютър, видеопроектор, екран, смартфон
Описание	<p>Разчупване на леда #1:</p> <p>Обучителят задава на участниците въпроса „Как разбирам, че реакцията ми е била пропорционална?“. Използва 2-минутна обща дискусия за събиране на възможни отговори, които отбелязва на флипчарт.</p> <p>Разбиване на леда #2: Какво означава „пропорционален отговор“ в контекста на обществени политики?</p> <p>Обучителят изписва ключовата дума (пропорционален) на флипчарта, а участниците се ангажират в сесия по метода на мозъчната атака за генериране на свързани с ключовата дума термини.</p> <p>Обучителят използва посочените от участниците асоциации, за да обобщи основните характеристики на едно временно работно определение на понятието „пропорционален отговор“.</p> <p>Наблюдение → В случаи, при които упражнението се провежда с подрастващи или млади хора, се препоръчва интегрирането на съвременни технологии – например, използване на платформи от вида на www.polleverywhere.com за създаване на облак от думи в реално време чрез отбелязване и записване на резултатите от сесията на мозъчна атака.</p>
Метод на обучение	Модерирана дискусия, вътрешно самонаставление (вътрешна реч на обучаващия се)
Визуални средства	Флипчарт, облак от думи

2

Определение (инструкция)

Упражнение №2	Изясняване същността на понятието “пропорционален отговор”
Цел	По-добро разбиране на участниците за концепцията
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	10 минути
Необходими ресурси	PowerPoint презентация и/или предварително подготвени материали за раздаване и/или карти с части от определенията, които трябва да бъдат свързани правилно при работа по екипи
Описание	<p>На участниците се дава набор от твърдения и от тях се изисква, работейки по двойки, да оценят дефинициите и начина, по който те отразяват характеристиките на понятието (вж. по-долу). Обучителят насърчава участниците да обсъдят коя част от определенията считат за най-точна и уместна, а след това да споделят идеите си с цялата група. Елементите от всяко предложено определение се оценяват и интегрират в една обща, финална дефиниция, която да служи за основа при изпълнението на всички последващи упражнения.</p> <p>Установяването на общо сред участниците разбиране за концепцията е от решаващо значение – необходимо е формулирането на общ език и вложен смисъл, за да е възможно извършването на фактически анализи. Така, представяните казуси ще могат да се разглеждат и оценяват спрямо вече общоприети сред участниците критерии. Това ще им позволи да изградят последователна аргументация, защитавайки позициите си.</p>
Метод на обучение	Модерирана дискусия, когнитивно моделиране чрез метода на мислене на глас, разширена практика, работа в екип
Визуални средства	PowerPoint, помощни материали за раздаване, предварително подготвени с части от определения

Определения

- При избор на възможни действия и средствата за реализирането им, следва да се вземат предвид както положителните, така и отрицателните последици и ефекти. Концепцията за пропорционалност се определя като избор на средствата и мерките по начин, гарантиращ че положителните резултати ще превъзхождат възможните негативни последици.
- Да се действа пропорционално означава да се постигне баланс между последващите вреди и ползи и да се изберат само онези средства, които носят по-малко вреди, отколкото ползи.
- Да се действа пропорционално означава да се действа по начин, чрез който се избягва причиняването на „излишна вреда или ненужно страдание“.
- Непропорционално действие е това, което „защитава по-маловажна ценност (например, материална собственост) за сметка на по-значима такава (например, живот)“.
- Политика, която е едновременно необходима, адекватна и съизмерима с целта, която се стреми да постигне.

Групова дефиниция:

3

Базово разбиране за пропорционален отговор. Изтезание

Упражнение №3	Базово разбиране за пропорционален отговор. Изтезание
Цел	Запознаване с идеята за пропорционален отговор и с възможното нарушаване на принципа на пропорционалност в хода на изпълнение на полицейските задължения
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	40-60 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Група хора, които са показали признаци на радикализация, но до момента не са предприели или планирали насилствени действия, са арестувани от полицията. След първоначалния им разпит, полицията получава сигнал, че един от задържаните знае детайли на потенциален план за терористична атака, за която се предполага, че ще бъде извършена от друга група хора, често посещаващи същия квартал. Полицията решава да освободи всички останали, но да задържи въпросното лице, без заповед за арест. Оставят го в ареста за близо две седмици, като през този период е лишаван от сън, бит е с метален прът и е държан в стресови за организма позиции, за да издаде детайлите на плана и участниците в него. Осъзнавайки, че не могат да получат полезна информация, дори и да продължават с разпитите, полицията освобождава лицето без да повдига обвинение.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Смятате ли, че действията на полицията са били необходими и пропорционални? 2. Мислите ли, че ако полицията разполагаше с автентична информация за предстояща терористична атака, това би променило по някакъв начин предишната Ви оценка за ситуацията?

Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт



4

Базово разбиране за пропорционален отговор. Задържане под стража в досъдебно производство

Упражнение №4	Базово разбиране за пропорционалния отговор. Задържане под стража в досъдебно производство
Цел	Запознаване с идеята за пропорционалност при задържане под стража в досъдебно производство
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	40-60 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>По сигнал от информатор, полицията арестува няколко младежи, заподозрени в радикални дейности. Някои от тях са уличени в дребни престъпления – употреба на леки наркотични вещества, вандализъм и изразяване на подкрепа към радикална организация в интернет пространството, но не са открити доказателства за текущ или предишен план за извършване на насилствени актове. Въпреки това, позовавайки се на онлайн прокламациите им за отдаденост към радикална организация, полицията издава заповед за арест на двама от младежите и ги задържа под стража в досъдебното производство за повече от шест месеца. Полицията задържа документите за самоличност на освободените лица, като по този начин ограничава възможността им да пътуват свободно или работят през това време. След приключване на съдебния процес, двамата задържани са осъдени на общественополезен труд за разпространение на екстремистко съдържание и употреба на леки наркотични вещества. Останалите младежи са оправдани по всички повдигнати обвинения.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Смятате ли, че действията на полицията по задържането под стража в досъдебно производство на двете лица за срок от шест месеца са били пропорционални?

	2. Какво мислите за решението на полицията да задържат документите за самоличност на другите младежи?
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт



5

Базово разбиране за пропорционален отговор. Свобода на религията

Упражнение №5	Базово разбиране за пропорционален отговор. Свобода на религията
Цел	Запознаване с дебатите относно пропорционалността при вземането на решения въз основа на сведения на разузнавателните служби
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	40-60 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Религиозна общност желае да установи място за поклонение в градски район, в който липсва храм, посветен на техния религиозен култ. В молбата си, твърдят, че най-близкото място за поклонение на религиозна им общност е отдалечено на разстояние от около 30 км. Общността се сдобива със сграда и получава съответните разрешения за противопожарна безопасност.</p> <p>Религиозната общност кандидатства и за официално признаване на сградата като място за поклонение от местните власти. Преди да издадат такова разрешение, местните власти подават искания към полицията и разузнавателните служби за консултативни становища относно религиозната общност. В изготвения доклад се посочва, че макар тази религия да насърчава пацифизма и се намират сравнително малко радикални тълкувания на религиозните ѝ текстове, все пак някои хора от общността са прокламирали за по-радикален подход, който одобрява прояви на насилие в случаи, при които оцеляването на общността и нейните традиции е застрашено. Хората, подкрепящи подобни възгледи, представляват малцинство в тази религиозна общност</p> <p>Местните власти отказват да издадат разрешение за мястото на поклонение като посочват опасенията на полицията и разузнавателните служби като основание за отказа.</p>

	<p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следния въпрос:</p> <p><i>Смятате ли, че отговорът на местните власти е пропорционален? Дебатирайте „за“ или „против“.</i></p>
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт



6

Базово разбиране за пропорционален отговор. Задължително образование

Упражнение №6	Запознаване с дебатите относно пропорционалността на задължителното образование в среди, характеризиращи се с религиозно разнообразие
Цел	Запознаване с дебатите относно пропорционалността на задължителното образование в среди, характеризиращи се с религиозно разнообразие
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	40-60 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Млада двойка, принадлежаща към религия, различна от тази на мнозинството, се премества да живее в квартал, в който всички жители изповядват религията на мнозинството. В близост няма училище, предлагащо религиозно образование и храна, приемливи от гледна точка религията на семейството и съответно адаптирани към нуждите на дъщеря им. Въпреки опита за медиация между двойката и училището (което е склонно да предприеме някои промени в диетичния план, но не желае да въведе религиозно образование, подходящо за малцинствената религия), двойката отказва да изпрати дъщеря си на училище. С това свое решение двойката нарушава закона, според който всички деца са задължени да посещават училище след навършване на седемгодишна възраст. Полицията глобява родителите и ги осъжда на общественополезен труд. В същото време, дъщеря им е принудена да посещава местното училище, където е обект на присмех и подигравки заради своя различен външен вид и поведение, наложени от религията ѝ.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <p>1. Смятате ли, че отказът за включване на часове по религиозно образование е пропорционален? Дебатирайте „за“ или „против“.</p>

	2. Смятате ли, че наложените на родителите наказания и фактът, че дъщеря им е била принудена да посещава местното училище, е пропорционален отговор на властите? Дебатирайте „за“ или „против“.
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт



7

Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Използване на въоръжените сили

Упражнение №7	Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Използване на въоръжените сили
Цел	Запознаване с дебатите относно пропорционалността при използването на въоръжени сили вместо екипи на полицията
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	60-80 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Правоприлагащ орган получава сведения от разузнаването, че група радикализирани младежи планира да извърши терористичен акт, който има потенциала да навреди на много хора.</p> <p>Четирима от младежите са проследени да товарят взривно устройство в кола и да тръгват в неизвестна посока. Изпльзват се от наблюдение по време на пътуването и са открити отново два часа по-късно. Към този момент, заподозрените вече карат друга кола, а не онази, в която са видени да товарят взривното устройство.</p> <p>Властите планират да ги пресрещнат не с екип редови полицаи, а с екип от специалните части, които имат военна подготовка, изпълнявали са мисии във военни зони и са обучени да прилагат смъртоносна сила. На специалните части се дава относително голяма свобода за действие като им се позволява да откриват огън дори само при съмнение за непосредствена заплаха за живота им. Също така, по тяхна преценка, могат да избегнат отправянето на предупреждение за откриване на огън.</p>

	<p>Групата младежи са обградени от специалния екип. С убеждението, че заподозрените посягат към джобовете си, за да задействат дистанционно взривното устройство, специалният отряд открива стрелба и всички младежи от групата са убити. При оглед на телата се установява, че никой от тях не е носил оръжие или устройство за задействане на взрива, както и че в колата, която са карали, не е имало експлозиви.</p> <p>Колата с взривното устройство е открита паркирана на 20 км. от мястото на стрелбата.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Смятате ли, че действията на планиращите специалната операция са били необходими и пропорционални? Аргументирайте отговора си. 2. Смятате ли, че действията на специалния отряд са били необходими и пропорционални? Аргументирайте отговора си. 3. Ако защитавате твърдението, че действията на планиращите операцията или на специалния отряд са непропорционални, опишете как следва да се промени ситуацията, така че прилаганите действия да са необходими и пропорционални.
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт

8

Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Вътрешна организация на полицията

Упражнение №8	Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Вътрешна организация на полицията
Цел	Запознаване с дебатите относно отговорността на държавата за стандартните оперативни полицейски процедури
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	60-80 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Млада жена, с която работите, редовно употребява наркотични вещества и понякога се обръща към религията, за да се откъсне от пристрастяването си.</p> <p>В период, в който не употребява наркотици, тя отказва да посещава смесеното училище, в което е записана, защото смята, че момчета и момичета не трябва да учат в едно и също училище. Опитвате се да ѝ помогнете да се откаже от пристрастеността си към наркотиците като заемате умерена позиция спрямо религията ѝ и я интегрирате в обществото, чрез посещаване на спортен клуб и училището, в което е записана.</p> <p>В даден момент, тя отново посяга към канабиса и е задържана от полицията. Все още под влияние на наркотиците, успява да се откъсне и да избяга с крадена кола. Полицията инициира преследване. Дежурните полицейски служители нямат ясна йерархия, правила и инструкции за действие в ситуации, при които се използват огнестрелни оръжия.</p> <p>Момичето все още е под влиянието на наркотичното вещество, шофира с висока скорост без да притежава шофьорска книжка и макар да не насочва колата директно към определено лице, на два пъти пробива полицейските барикади като се връзва в тях с висока скорост.</p>

	<p>Намирайки подходящ случай, полицейските служители откриват огън, стреляйки по двигателя и по шофьора. Момичето е тежко ранено, но успява да оцелее.</p> <p>В хода на последвалото полицейско разследване по случая, става ясно, че не е била издадена изрична заповед за стрелбата и не е било установено оперативно командване. Освен това, е установено, че правилата за допустими действия на полицията в такива ситуации са слабо дефинирани и споменават единствено общо формулираната необходимост от защита на живота.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Как бихте оценили действията на полицейското ръководство? Приведете аргументи в подкрепа на Вашия отговор. 2. Смятате ли, че действията на полицейските служители са необходими и пропорционални? Приведете аргументи в подкрепа на Вашия отговор. 3. Ако сте защитили позицията, че действията на полицейското ръководство или на полицейските служители са били непропорционални, опишете как следва да се промени ситуацията, така че прилаганите действия да са необходими и пропорционални.
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт

9

Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Използване на смъртоносна сила

Упражнение №9	Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Използване на смъртоносна сила
Цел	Запознаване с дебатите относно пропорционалността при използването на смъртоносна сила въпреки отсъствието на непосредствена заплаха за живота
Целева аудитория	Възрастни групи – възрастни
Времетраене	60-80 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Група от трима младежи, които са били част от радикализирани среди в миналото, са замесени в обир. В момента ги преследва полиция, като на полицейските служители е съобщено, че не са идентифицирани огнестрелни оръжия във владение на крадците преди или след кражбата.</p> <p>Полицейските служители не разполагат с несмъртоносно оръжие: единствените оръжия, които носят със себе си, са картечни пистолети. Не са обучени как да използват оръжията в градска среда, нито как следва да реагират при провокация. Поради недостиг на боеприпаси, практически обучения по стрелба за служители на реда се провеждат рядко, а оценката на физическата им годност е само формална.</p> <p>По време на преследването, младежите се оказват пред висока ограда. Бидейки в по-добра физическа форма от полицаите, младежите бързо се изкачват по оградата и имат голям шанс да избягат. В този момент, полицейските служители откриват стрелба и убиват на място двама от преследваните, а третият е сериозно ранен.</p> <p>Разследването по случая установява, че полицейските служители не са дали нито вербално предупреждение за стрелбата, нито са произвели предупредителни изстрели.</p>

	<p>Полицаяте твърдят, че са стреляли в краката на бегълците. Разследването по случая не може да потвърди категорично дали смъртоносните изстрели са били насочени към телата на младежите, нито дали смъртта е настъпила в резултат на неточна стрелба от страна на полицаите или неточност на самите оръжия.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Как бихте оценили действията на полицейското ръководство? Приведете аргументи в подкрепа на отговора си. 2. Смятате ли, че действията на полицейските служители са били необходими и пропорционални? Приведете аргументи в подкрепа на вашия отговор. 3. Ако сте защитили позицията, че действията на полицейското ръководство и/или на полицейските служители са непропорционални, опишете как следва да се промени ситуацията, така че прилаганите действия да са необходими и пропорционални.
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт

10

Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Депортиране

Упражнение №10	Средно ниво на разбиране за пропорционален отговор. Депортиране
Цел	Запознаване с дебатите относно пропорционалността при депортиране в държави, налагащи строги санкции
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	60-80 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>През последните няколко години работите с група младежи, които са религиозни и се интегрират добре в обществото. Редовно посещават джамия, в която преобладаващата част от тълкуванията на религиозните текстове проповядват толерантност и мирно съжителство с други общности.</p> <p>Имамът на джамията наскоро е сменен. Новият имам проповядва по-екстремистки ориентирана версия на исляма. Успява да привлече вниманието на някои от младежите, с които работите, като ги убеждава, че неговата интерпретация, оправдаваща насилието и убийството, е правилната. Предприемате стъпки и съобщавате за неговото поведение и думи на компетентните власти. След проведено разследване, включващо и екипи на разузнаването, е взето решение имамът да бъде арестуван и депортиран. Заповедта за депортиране се оспорва в съда, но в крайна сметка се потвърждава след обжалване на няколко инстанции.</p> <p>Властите се затрудняват да намерят подходяща държава, в която да депортират имама. В родната му страна, радикалните ислямисти са обект на кампания за насилствена репресия, след като са били на власт за кратък период от време. Държавата изпълнява смъртни присъди и има много слаба съдебна система, която не осигурява по задоволителен начин върховенство на закона. Чести са случаите на убийства, извършени от служители на правоприлагащите органи.</p>

	<p>Втората възможна държава, в която властите могат да депортират имама, е силно ангажирана в глобална война срещу тероризма и издава присъди за терористични престъпления. Въпреки че е гарантиран справедлив процес, терористичните дела в тази страна се гледат от военни трибунали. Очакваната присъда за поведението на имама там е „доживотен затвор“; за сравнение, при същите обвинения, ако те се повдигнат във Вашата страна, присъдата би била едва 6-7 години затвор. Властите решават да изберат втория вариант.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следния въпрос:</p> <p><i>Смятате ли, че решението за екстрадиране на имама е правилно? Приведете аргументи в подкрепа на позицията си.</i></p>
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт

11

Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Полицейска техника и въоръжение

Упражнение №11	Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Полицейска техника и въоръжение
Цел	Запознаване с дебатите относно отговорността на държавата за наличната техника и въоръжение на правоприлагащите органи
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	60-80 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Радикално настроен духовник е уволнен от джамията, в която е работил, и сега проповядва на улицата. Редовно се събира тълпа, за да го слуша. Подстрекава към джихад (свещена война) срещу гражданите на страната, в която живее. Макар че проповедите му стават все по-радикални, до момента не е имало инциденти, причинени от негови последователи. Въпреки това, на група полицаи е наредено да го арестуват по време на последната му проповед, по обвинение за подбуждане към тероризъм. На полицейските служители не е провеждано адекватно обучение как да се справят с тълпи или с хора, съпротивляващи се при арест. В допълнение, разполагат само с палки и пистолети.</p> <p>Когато се опитват да арестуват духовника в края на проповедта му, настава смут – много цивилни се опитват да го защитят. Полицаяте се оказват заобиколени от доста по-голяма тълпа. В разгара на създалата се ситуация използват безразборно палките си, нанасяйки удари на цивилни граждани. Проповедникът се опитва да избяга, но е хванат от полицейските служители, жестоко пребит с палки и поставен в задушавача и животозастрашаваща хватка до пристигане на полицейските подкрепления.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Как бихте оценили действията на полицейското ръководство? Приведете аргументи в подкрепа на Вашия отговор.

	<p>2. Смятате ли, че действията на полицейските служители са били необходими и пропорционални? Приведете аргументи в подкрепа на Вашия отговор.</p> <p>3. Ако сте защитили позицията, че действията на полицейското ръководство и/или на полицейските служители са непропорционални, опишете как следва да се промени ситуацията, така че прилаганите действия да са необходими и пропорционални.</p>
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт



12

Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Демонстрации и протести

Упражнение №12	Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Демонстрации и протести
Цел	Запознаване с дебатите относно пропорционалността при разпръскването на групи протестиращи и демонстранти
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	60-80 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Организирана е мащабна протестна демонстрация в резултат от публикуването на илюстрирани статии, сатирично изобразяващи системата от вярвания на младите хора, с които работите. По време на демонстрацията не е имало сериозни прояви на насилие, но демонстрантите са крещели обиди към представителите на правоприлагащите органи и са погазили и подпалили национални символи на държавата, която представляват.</p> <p>Протестното шествие е организирано спонтанно и не е било одобрено от полицейските органи, в нарушение на действащ закон, налагащ предварително съгласуване и одобрение за провеждане на подобни организирани прояви. Освен това, демонстрантите на няколко пъти са блокирали една от главните пътни артерии на града, но са се оттегляли след като това е било изисквано от тях.</p> <p>По време на демонстрацията, компактна група от демонстранти се откъсва от мирно протестиращите. Те подпалват магазин и започват да хвърлят камъни по силите на реда. Пристига отряд за справяне с безредиците, въоръжени с оборудване за контрол на безредици и бунтове и смъртоносно оръжие. Поради скорошното и бързо увеличаване на броя на полицейските служители в това специализирано звено, повечето от тях не са достатъчно добре обучени нито тактически, нито как да използват оборудването си правилно и по подходящ спрямо ситуацията начин.</p>

	<p>Служителите от този отряд атакуват безразборно тълпата и нараняват няколко демонстранти. В резултат, някои от атакуваните протестиращи също реагират с насилие. Полицаяте от отряда за справяне с безредици, оказвайки се заобиколени от всички страни от демонстранти, изваждат оръжия и след като издават няколко вербални предупреждения и произвеждат предупредителни изстрели, откриват стрелба и убиват трима протестиращи. При разследване на случая, следователите откриват, че протестиращите не са били въоръжени, но са хвърляли камъни по обкръжените полицейски служители.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Как бихте оценили действията на полицейското ръководство? Приведете аргументи в подкрепа на Вашия отговор. 2. Смятате ли, че действията на служителите от специализирания отряд за борба с безредици (тези, които са иницирали атаката и тези, които са използвали оръжията си) са били необходими и пропорционални? Приведете аргументи в подкрепа на Вашия отговор. 3. Ако сте защитили позицията, че действията на полицейското ръководство и/или на полицейските служители са непропорционални, опишете как следва да се промени ситуацията, така че прилаганите действия да са необходими и пропорционални.
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт

13

Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Разследвания под прикритие, устройване на засада

Упражнение №13	Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Разследвания под прикритие, устройване на засада
Цел	Запознаване с дебатите относно пропорционалността при разследвания под прикритие
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	60-80 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Наскоро младеж, с когото работите, е арестуван за публикуване онлайн на пропагандиращо съдържание в подкрепа на радикална организация. По време на заведеното съдебно дело се изяснява, че този младеж действително е бил член на радикална група, действаща онлайн и целяща да настрои млади хора към прояви на насилие и радикални идеологии.</p> <p>Също в хода на процеса, подсъдимите откриват, за тяхна огромна изненада, че един от лидерите им е всъщност полицай под прикритие. Някои от хората в групата са публикували радикалната пропаганда по собствена воля и инициатива, докато други са били убедени да споделят радикалните послания именно от този „лидер“ – полицай под прикритие. Младежът, с когото работите, принадлежи към втората група и предоставя писмени записи на разговори, в които „лидерът“ го подбужда да публикува радикалните послания. В тези разговори, младежът е използвал срещу „лидера“ някои от аргументите, които Вие самите сте предлагали и изтъквали пред него по време на участието му в програмата по дерадикализация.</p>

	<p>Освен това, процесът доказва, че ръководството на полицейската служба не са разполагали с подходяща процедура за разрешаване на най-значимите действия на полицая под прикритие и въпреки, че той е търсил насоки как да процедира след като се внедри в радикалната група, такива не са му били предоставяни в достатъчен обем. По тази причина, той не само, че позволява на някои от членовете на групата да публикуват радикална пропаганда, но и дори засрамва и подтиква по-малко склонните да го правят. Съдът намира всички обвиняеми за виновни, но присъдата на младежа, с когото сте работили, е по-лека.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Как бихте оценили действията на полицейското ръководство? Приведете аргументи в подкрепа на Вашия отговор. 2. Смятате ли, че действията на полицейския служител под прикритие са били легитимни? Приведете аргументи в подкрепа на Вашия отговор. 3. Ако сте защитили позицията, че действията на полицейското ръководство и/или на полицейския служител под прикритие са непропорционални, опишете как следва да се промени ситуацията, така че прилаганите действия да са необходими и пропорционални.
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт

14

Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Задържане на непълнолетни лица за лечение

Упражнение №14	Разбиране за пропорционален отговор – ниво за напреднали. Задържане на непълнолетни лица за лечение
Цел	Запознаване с дебатите относно пропорционалността при задържането на малолетни и непълнолетни лица със съгласието на родителите
Целева аудитория	Възрастови групи – възрастни
Времетраене	60-80 минути
Необходими ресурси	Практикуващите специалисти анализират критично предоставената в текста информация и представят аргументи „за“ или „против“ твърдението, че описаното е пропорционална реакция на държавата.
Описание	<p>Ваш колега решава да приложи нов, по-нестандартен подход в центъра, в който работите заедно, поради големия брой младежи, участващи в програмата за дерадикализация. Вместо да спазва изготвения график за срещи с тях, вашият колега решава да сключи споразумение с техните семейства и заедно да ги подложат на „шокова терапия“. Тази терапия предвижда младежите да бъдат държани затворени в продължение на няколко дни в хотелски стаи, виждайки се и разговаряйки през това време с психолог и личен съветник, като целта е да бъдат убедени да се откажат от радикалните си идеи.</p> <p>Младите хора са заключени в хотелски стаи от семействата им. Родителите твърдят, че децата им са психически неспособни да функционират в обществото. Когато младежите се опитват да избягат, роднините им се обаждат в полицията и съобщават, че подрастващите са радикализирани, че са заплаха за обществото и затварянето им е част от специалната програма за дерадикализация, която включва тази форма на шокова терапия. Когато обаче полицията разпитва младежите, те изглеждат напълно адекватни и наясно със случващото се около тях,</p>

	<p>твърдят, че не са давали съгласието си да участват във въпросната „шокова терапия“ и че всъщност са държани като заложници, против волята им. Вместо това, те изразяват желание да се върнат към обичайния формат на програмата за дерадикализация, при която са свободни, провеждат редовни седмични разговори в центъра, биват ангажирани в групови дейности и посещават училище.</p> <p>Полицията се доверява на родителите и участва в задържането на младежите в хотелските стаи в продължение на още четири дни. Този период е много интензивен, като младежите са посещавани от различни съветници – обещава им се, че ако отрекат и отхвърлят радикалните си възгледи, ще могат да получат обратно свободата си. Така, след като публично отричат и осъждат радикалните си идеи и позиции, младежите в крайна сметка са освободени. Веднага след това, те подават жалба както срещу родителите си, така и срещу полицаите, които са ги държали под ключ през тези няколко дни.</p> <p>Участниците в експерименталната лаборатория трябва да отговорят на следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вярвате ли, че действията на семействата са били законни? Приведете аргументи в подкрепа на позицията си. 2. Смятате ли, че действията на полицейските служители са пропорционални? Приведете аргументи в подкрепа на позицията си.
Метод на обучение	Критично четене, дебат
Визуални средства	Флипчарт

Допълнителни източници

- Andronicou and Constantinou v Cyprus,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-58102%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019
- Austin & Others v The United Kingdom,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-109581%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019
- Babar Ahmad and others v United Kingdom,
<http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-110267>, Accessed 03.05.2019
- Borum, R. 2011. “Radicalization into violent extremism I: A review of social science theories”.
Journal of strategic security, 4(4), 7-36.
- Borum, R. 2011. “Radicalization into violent extremism II: A review of conceptual models and empirical research”. Journal of Strategic Security, 4(4), 37-62.
- Campelo, N., Bouzar, L., Oppetit, A., Pellerin, H., Hefez, S., Bronsard, G., ... & Bouzar, D. 2018. “Joining the Islamic State from France between 2014 and 2016: an observational follow-up study”. Palgrave Communications, 4(1), 137.
- Cline, Donna “Deprivation of Liberty: Has the European Court of Human Rights Recognised a ‘Public Safety’ Exception?” Merkourios 2013 – Volume 29/Issue 76, Article, pp. 23-38
- De Wilde, Ooms and Versyp v. Belgium
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57606%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019
- Doosje, B., Loseman, A., & Van Den Bos, K. 2013. “Determinants of radicalization of Islamic youth in the Netherlands: Personal uncertainty, perceived injustice, and perceived group threat”. Journal of Social Issues, 69(3), 586-604.
- Giuliani and Gaggio v Italy,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-104098%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019
- Makaratzis v Greece,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22%5C%22CASE%20OF%20MAKARATZIS%20V.%20GREECE%5C%22%22%7D%2C%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%5D%2C%22itemid%22:%5B%22001-67820%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019
- McCann and Others v the United Kingdom,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57943%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019
- Nachova and Others v Bulgaria,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019
- Religious Community of Jehovah’s Witnesses of Kryvyi Rih’s Ternivsky District v. Ukraine,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22tabview%22:%5B%22document%22%7D%2C%22itemid%22:%5B%22001-195539%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019

- Sootman, M & Demant, F & Buijs, F & Tillie, Jean. (2006). “Processes of Radicalisation. Why some Amsterdam Muslims become radicals”. Institute for Migration and Ethnic Studies, Universiteit van Amsterdam,
https://www.researchgate.net/publication/305000725_Processes_of_Radicalisation_Why_some_Amsterdam_Muslims_become_radicals, Accessed 30.06.2019
- Smirnova v. Russia,
http://sutyajnik.ru/rus/echr/judgments/smirnova_eng.htm, Accessed 03.05.2019
- Teixeira de Castro v Portugal,
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-58193%22%5D%7D>, Accessed 03.05.2019

Логистика

- Описание на работното пространство: видеопроектор, екран, лаптоп, столове (които могат да бъдат местени свободно из помещението), флипчарт, маркери, карти, пъзел, бяла хартия, ножици, подходящи устройства (смартфони) за достъп до платформата Poll Everywhere (www.polleverywhere.com) или сходна по функционалност платформа
- Техническа поддръжка на лабораторията: достъп до интернет





www.armourproject.eu

Правна информация: Настоящата разработка отразява изводите и констатациите, резултат от изпълнението на Работен пакет 3 „Експериментални лаборатории“ по проект ARMOUR. Изразените мнения и гледни точки са отговорност единствено на авторите и не отразяват непременно възгледите на Европейската комисия.



Този проект е финансиран от Фонд „Вътрешна сигурност“ — Полиция, на Европейския съюз, съгласно Споразумение за безвъзмездна помощ № 823683.